

”Mitt beste posthistoriske brev?”

av Jon Petrusson,

Mitt lykkeligste brevkjøp må ha vært da jeg kom over et norsk BRUKSBREV fra århundreskiftet 1699 / 1700.

Som kjent finnes det fire brev kjent fra 1600 på private samlinger.

To av disse stod i Berg-Hellands posthistoriske samling over Norsk posthistorie som ble stykket ut på to Moldenhauers auksjoner for to år siden.

Etter hva jeg vet er det ene brevet ikke solgt, da det ligger på rundt 100.000,- kroner for en eventuell posthistorisk interessert. Men dette brevet er fra 1680 og sendt til Danmark med portopåskrifter. Et unikt brev.

Jeg vil påstå at mitt brev kanskje er like interessant da mitt brev er gått med brevdragon ekspresse. Først til Christiania og SATT i PORTO og KARTERT, ” 21 – 2 ”, og deretter er det på ny VIDERESENDT og på nytt SATT i PORTO og KARTERT, ” 3 – 2 ”.

Brevet har altså fått to karteringer på sin reise Moss – Christiania – ant. Svenskegrensen syd for Kongsvinger.

Det dreier seg om et brev fra skrevet mellom den 29. desember 1700 og 5. januar 1701.

Brevet er sendt den 5. januar 1701 fra Moss av oberst Frantz Wilhelm Fölckersam (1649-1713) til kaptein og kompanisjef Melchior Friderich Budde (fødselsår ukjent, død 1725 som oberstløytnant).

Oberst Frantz Wilhelm Fölckersam (1649-1713) var fra 1698 sjef for et regiment av nasjonale og gevorbne (vervede) dragoner.

Standkvarteret var i Moss, og dekket miltært Smålenene Amt samt deler av østlige Akershus Amt.

I Akershus regjerte Det Aggerhuske Dragon Regiment stasjonert på Akershus Festning.

Melchior Friderich Budde (fødselsår ukjent, død 1725 som oberstløytnant) var fra 1698 kaptein og kompanisjef ved Fölckersams Dragonregiment. Denne posisjonen hadde han fra år 1700.

Forsiden: "A Monsieur / Monsieur Budde Capitaine / dans le Regiment des Dragons / à / Christiania":

Bak står det: "Hr Obriders permission: A Cassere vi Dragonier med / No 4.56.63: a andver höflige is..en att / jundrollere d 5: jan: 1701.":

Brevet er adressert til Budde som angivelig skulle befinne seg på Akershus festning ved Det Aggerhuurske Dragonregimentet, men brevet ble videresendt til Buddes Dragonkompagnis nye destinasjon i nærheten av den svenske grense syd for Kongsvinger. Eksakt plassering av Buddes kompani er uklar, da de var i bevegelse over et større område på dette tidspunktet. Forsvarshistorisk museum og samlinger og jeg har ikke greid å finne dokumentasjon på denne eksakte stedsangivelse.

Brevet er svarbrev på brev fra Budde.

Han gis tillatelse til å foreta noen utskiftninger i sitt kompani.

Brevet dreier seg således om personalsaker i regimentet

Transkribering av innholdet:

”Monsieur le Capitaine,

Begge hans Skrifelser fra den 29. Og 31. dec. nestleden, haver jeg erholdet, og deraf seet hvorledis han til Compagnies forbedring med dögigt Mandskab, gör mig et og andet Forslag, og begiærer min consens dertil.

Som da min Herr Capitaine vel er Widende, at mig intet kand vere fornyeligere end Regimentets fremtarf, hvortil jeg og fremdelis af fald formue wil contribuere, Saa tillades hand, at have udi N. 4 i dend svagn Ola Olsen Lörend sted, maa indsette Börge Jenssen Glasmager, og i N: 63. i Ole Larsens sted /: over hvis liderlighed klages:/ enrollere Jon Jensen, og vilde herr Capitaine have nöye indseende med dennem begge, at ere ret friske og dögigte Karle, at mand ey til nogen hastig Changement med dennem skulde foranlediges.

Hvad ellers herr Capitaine er begierendes angaaende Eilert Evenssen, for hvilken Biscopen hos mig skriftlig haver intercederet, accorderer jeg hannem gierne om derved kand vere en liden avantage for hannem at vente, og skall samme Karl ved første Münstring wist blive löst given. F Öfrigends er jeg altid Herr Capitaine

Tienstvillig Fölchersam

Moss dend 5. Jan. 1701

F'en midler tid have H Capitaines en döchtich Karl i beredskab.”

Kilder:

For historisk dokumentasjon om innhold og plassering av mottaker på brevforsendelsestidspunktet er Oddvar Vasstveit, førsteamanuensis på Nasjonal Biblioteket, samt Terje Harald Holm på Militærhistorisk museum og samlinger.
